

An Stoc

3ao SRAIT. Leab. I. umh. 2.

MARTA, 1930.

Ó Ó piúinn a luac.

MAIREACHTÁIL NA MIONCRUIM

CÍALL NA SAMAILTE.

(JULIO CAMBA).

N.B.—Léig an Stoc deipró aipirt.

Deiptear n-ap mears fém naé mbíonn oifead na físeáid i n-ádhair na hanaclána. Rúdán deas baoireadé ac beo beirtearéadé mioncrum reo Čamba [el micropio]. Feirtear éo deas rin i naé dtig leat do fáile a leagan uifti: caithe ré beit faoi gáilte le go bhfuigteá leáigear vā laigean uifti. Ni hiongantar naé n-abhrúiseann na rean daomh tada fáile nuair naé bracadar i n-ádhair scualadair caint a'nti. Caintisgoir n-ap "camán luataó" ceap go leor; ac rin éo fada r' éudoar le rpaealmeadé de'n tróit rin. Sé an truaighe é nárae vā mbeat lerteaó amáin acu faoi an rseal a bead ap dtreoir pinn-ne 'n-a ndiaró—nó b'férdir tréoir an domhain. Ap aon éor, ni gáin óúinn a játv go mbeat focal feirteamhail feileamhnae vār scuio fém agam ap námaio reo ap raoisai agur ap pláinte. Mar a scéadána ní bead ap vteanga san bhuatai bunamhail bhoisíneap tāp "acóid capbolaic" meirpeac an teip a bhoi a' teaet treapna na tíre. Lear agur leatáthom na heagna agur na n-ealaíon de céal teapmá! "Rúdá," aodair tú, "naé vteerdeann eoríp Čamba agur coilaó na horúche, agur naé jaéaito go deo." Ni huad rin na neite atá ap aise aise nō a b'fuit áit aise opéu. An férdir naé feapri vó fém 'r vā cíp caoi vā b'fuit ré?

Mar rin fém, níl an Spáinneac reo raoi plán ó innide a beit aip. Fealpáinac ap fógsanm é: feiceap vó cén rglao agur vamáipte ir férdir a vdeanam ap futo an domhain nuair a bior feall agur fáilt intinne i scómáin ní euidéadé acu le céile go caoéamhail. An cumann rin, ré ip ciomhac le éuite éolgs agur le éuite clámpa agur cogád—ádhair na hupéidre i nsgaéigéadé agur ríseigí. Samait na mioncrum túsar Čamba vo'n contubhairt nuair ir mian leip focal na fáise éup i scóráit. I ramait a labhrúsear ré le rluigte na Spáinne. Si an tráimhail a gall-trompa ag glaoðac ap cártoe na tíre ag iarráid opéu agur ag agairt "glún le gliard agur thois le taca" a beit acu. Na gheann agur vā níse físeáinn ré an tráimhail ap éuite éaoi agur ap éuite físe le phloict maiteara agur plaet a éup aipirt ap air ap an Spáinn. Ap falaçai intinne, mar aon leip an intreac a coéigtear ra falaçai rin, agur ap a vtoráid le céile fáid túsar reipean an céad rránaid. Naé sporde gheannmáit an éaoi a vtoríseann ré aip pan iarráid rin?

Fearaet éigíosa na héireann, faighinn mioncrum mioncrum eile amach tall i Matrivo. Cuirteann teacht an tarptearáid vscap agur vúdraet ap pór an páipéir ra mbaile móir; agur leip rin vtoríseann an éaint agur an éairímiti faoi chéadra an traoigáil. Tá fonn oibre ap mioncrum Matrivo: agur réalo ir mian léite rseal béal na físeáid a beit aici go moc ap matrivo ra "vphlear"—vphlear rial fairring an phrait-ríseal "nísí mar hinnriúsead vār bfeap ionaid fém" a éuair ap a lorg. "An t-iongantar ap áit na mbónn uainn-ne!!!" Agur nápi móir a b'fíu eolair a fagáilt ap iomlán na dtír a b'fíu bálaíta ag an té rin eile? Nápi b'é an léigteorí a bead rocaip rípta lá ap n-a bálaíte a cunnodar crúinn ap bealaig, ap bára, ap élaonta, ap éuite éorí agur cleáctar a

mbeat baint acu le vireamhlaet na mioncrum tāp rípte?

"Áit tāp cionn gáe áit acu—naé ead?"

"A-p-p-p-a! Biot cíall agat a éapa éoróe! Má'r mian leat ruamhneap ap futo a beit agat, ná teipró fad coircéim coili g tāp an Spáinn r'agat fém. Cá b'fuit an áit eile eoríp vā muiileann na crúinnne a dtig leat vo rísean [rceon] tag lúbae a éotú ann éo rípta a' r' tig leat mpeo. Sgoil amach iad ra rísoil, ra taibhdearc, ran amapclann, ra ríseama agur ní aipéocá tú amair go mbí riad a' dul ó atne opt le méito agur maire. Agur a uairge fém, [a tairge,] naé acu bear an feoil fáctaí fálae agur an bainne lom leat-bhocaí mar annlánn!"

Tiucfaid vār scaparo, an seátreálairde, so mb'áil leip ríteógs a tábairt vo gúm an oideácuir tall útan ra Spáinn agur vo gáilte [comtró] tábairt vobta. Cé mb'feapí ó óunne eile é? Cúram san eion a éup i leit Čamba! Cuirtear nó ná cuirtear ír cinnle go b'fuit fáid eile fheirim le bhuiltear agur bearta an ughair. Tuigeann reipean agur curi marí v'éisre agur de luét eolair na Spáinne, tuigeann rin, go b'fuit an tis i n-írele b'físe—go b'fuit

AN CLÁIR.

	Leat.
MAIREACHTÁIL NA MIONCRUIM	1
AN FEILMEARAET	2
LA IS FUÍDE ANOMH NÁ INDIU	3
AN MADAID AGUS AN GADARDE	5
SSEALA NA MSOSA	6
PÁDRAIC O CONAIRE	7
NA CAILLEACAS	8
NA DIORMAS GAEDHEALACA	9
UBALL ÓIR	10
SSEAL LIAM	11
CLÚID EOÍSAMIN	12

Rí meatta milte—go b'fuit miosplaet aici mar maltraid [malparo] ap éliú agur ap caithréim an trean traogail. Agur ra rean raoisai rin naé aici a b'fíem an domhain ap futo na ríseigí! Dé v'ímrig rin éis go mbíonn daomh ap leit a leigean opéu fém gurab é an cap céadra i scómáin ní é, agur naé b'fuitear ap aon éaoi ag cumilt leip an gcontubhairt. An rean rseal aipirt eile! Ni marí leip an bfeap ríphór, rannatac go mbeat twisint ap na neite reo ag an té naé b'fuit ac beo bocht. Ceapann ríleibhe roibealta an t-ríphór gur cuma leip na bocht ac gleo agur gleoípéis a beit ap bun. Biot capardéac na vtarb [la corrida] éior agur tuar, tóir agur tisar, mar fán 'r go mbeat móirípír na tíre a' méadú ap futo an domhain móirí muinntearó. Agur go mbeat éotú le fagáil ag luét oíspair i scámar éannarach na n-uairle. "Féacá," appa an fear móir a b'fuit a físe bálaí a' teaet go néit vó, "féacá," ap reipean le torann agur thiompléars na háille, "naé b'fuit fárrneac aí físe físeagach agam ap futo na tíre!" Búrpéigil na vtarb a' bladair na mbocht!

Céir ceart ac fír óga agur iad míni marb, níos déanta agus na tairbh éadaithe? "Soíomh iad rogoit na bhfearr?" [Adelante los buenos mozos!]-rín é rólár na mbaintreachas agur na ndileáct. Sin é gileann agur suíotal na Spáinne—an fáirínighe agur fial na féile. Nád ceart go mbeadh an raois agus rocaip éalú údán? Dheosc óid leis an gceannchearta de ag cup uile ari a táinim! "Táimuro," ari reirean, "a dul 'un cinn; biond an foigis agaínn go fóill deag go mbiomuimh éap an gceanncheal clámpach. Faoi faothamh, marb d'éarphá, atáimuro anoir: i sciomh tamall doró na hInnseáca, na hOileáin, Meiriceá Ó Dear agur na Meacrascaí agaínn ari ari!!! Dia go deo leat agur le do Shpeann-Shnaoi a thír gheal grianmhar na Spáinne; agur ari éomhinghe Uile ón fhearr na céille móire rín! Molaóid bhéise agur míneacáid magaird de'n tróit rín—plámar agur réireadó agur pleróceaireacáid—ari mian le Camba corp a cup ari a pian agur néim.

An fear a bheacnuigear aip báire ó bhárr an clárde
binn leagan amach aip leict aige. "Ceall," aitheann tú,
"nád gcuimhfeadóir oideacair rgeiteoig faoi amhfiom
amharánta na scéad bliathair?" Cuimhfeadóir go minne:
ádh ca bhfuil na caoimhín a mbeadh ré éo forasta rin
"baic" a pháid leobhá? Céaptar i fheitidí a théanamh
cónar dhoir mionchéimhne na leirge, mionchéimhne an
uabhair, mionchéimhne na failtighe agus na leadarthealcá
i scómáin le cluan agus caitiléasacht i gcoit agus i
scoláirte. Níl, cuimh i scáir go níodéanfaidh oire agus
elláin a scion go ceapta eneapta le atóibhí pártá, céin
mairt rím ó'r leir na valai ra deipeadh leigeann
leobhá féin nó glanán amach t'fheir aip fhiúid tá nouaod
agus tá noicéar! Sa mbalfe ní bheadh gream a mbéil
aici ciúin go hainm focarthealcá a n-oidearcair agus a
n-eolur i na hineáirte leanúnach aip an tír. Cá bhfuil
an tiosúbar? Cá bhfuil an rocair? Cá bhfuil an torpa?
Cá bhfuil an t-árainn laeteamhail? Cé mbeadh fir
óga a' fanaíocht?

Na "dochtúir" a leigearfád leas agus tionndubh agus lagóir ná tíre, ní cabair éabhlac a gcuimte: níl sé an tionnán ó leatnú. Is é an tmeastar glacaodh acu leis an acró éambolaic, iad roinnt a mbeadh "reasbó" na fírinne 'un feabair dóbála agus a éampfeadáil cait na Spáinne i gCóiré, tá imteachtaí-ant-tuile-paoi-luasnás oíche, ná is níor meara. Níl fágáil ná fiafhrusé riap ar feamhlácht na tíre. Níl, máraí matc leac a ráid map reo, níl na "roisí" i gcaoi éeagtaí; níl riad rsiúiteárlsallta le "teamn-acróir". Níl, ní an áit ráscaí glan le go mb'férionn an mactair ghuiri a glanaidh ar aille ar ameoiliúr ná fuairt tabairt t'fiafhras na ramhntte. Ádh le caoi agus cónaí éeagtaí t'fearfaoi rgeit agus rseán a éip ar fiolraíodh na mionchéannún. Le rsiúphád agus rsgallaodh déanfaoi na gnocháil san faillige san fachtóir: níor baoisgalaibh, éan oifead, raiiseataí ná ráitteágs annáin ó punticéasraíte na "Scómpair 'r na gceannós" ar mór le ráid iao paoi láthair. Deard, map a gceávna, áit ro é tabairt ar an fírinne: pacáidh an gcearrfád géap a bior a riubal téite, pacáidh ré go rmiúr agus tricfaidh an t-oíche paoi plán ó'n riuais.

Sólár raoðalta an t-impear agur earrontar bior
dá níne fén eriñ na mioncunn. Sé Camba a dtig
leir, ra ramait, a roða riampa a vaint artu ag cup
a rainnt agur ampla 'un iúil dúinn. Dá cláite agur
dá Láige ceann reo Matruo, tá duibhcear an doicill
ag sabbailt duité. Marí rin fén tá d'fugall mipti a'
leisgean a d'roc éirs [lagas] amac ap áit na mbonn.
Leir an gcaoi b'fhl éuile tuairis a' teaptail uaité,
tugann ri le tuigint na c ro-párt, marí órígde, atá
ri fén faoi an gcaoi a b'fhl ag éiçise léite fén agur
le n-a cùram ra mbaile. Apí deipeadó tiar, cuippeann
ri ceirt apí an gceann eile a' fiafpuighe so falligeadaé
ap mipte léite cupi fúitce ra scómappranáet, ná cárde
bear ri ap cuasait.

Tá aipeáchan na n-airtean fada ra rí tráinreaparóidé: cuigeann sí céart atá ag sábhait tá capair. Ni leigeannean sí uipí féin. Dáir a fion! Dé toiriseann sí uipí go díopeas marí beád chriortaróidé ar bith—á' moladó na céille!—agur a nádú gur móri an mór an foisgo. “Bi ag cláirfán,” arra ríre, “ar éo hole 'r tá an raoisgl doona a ' dul duit mheo! Dé tá riubhléan an oipead 'r fiuial mife, beád maltráid poist agat, nó déanfá marí éuala mife i n-Éirinn:—

Óa feabhar tig Uí Néill go mb'feairi tig óine fén.
Óa méadó cail Sarana inn a' faighil ocrap ann.
Seadh, agur ruto eile freirin. Cá ñeul do cluapa
agur do fúile! Tá ré le seiceál agat mar a ñeul
tú dall dorcha go mb'fériong sun iomairca ruamhainip
agur róláir atá óa pojnt leat-ra agur le do éibh
ra Spáinn. Beadarðeaét ar ñeagán oibhie! Ác bísó
fior agat naé maire ñin ac ar feadh tamall.
Meadóda do muinnteoir agur do muiriðean le maire
reo na tíre amach mpeo. Faraon sun mimic tágair
cneac an lae mbárais ar ná agur naémall an lae
'ntu! Veró iomlán na peola agur an daimhne forsiče
as an iomaoamhlaet a ñeap le beatú. Vi ran
aifeacar, aifeacar leat: thriofe na coleáin i ngeimead
a scodaé.

Níos túirge an báramail rín sé cloí ag mionchéimint na caépae ná éeap, rí go mbeadh rí féin faoi neair-téaréadó fhoict agus fiosraíodh a rolátar. "Má'r mar rín é," aitheann rí "beró mire aip mo fón féin: Seoibh mé obair ón maigaltar agus beró mo feácht ráit agam leasctá i dtairge i scóimhí an ériuataitain."

An épinnaíodh a bhor a' riúbal le clonn an t-árhoisail seo! Ni éinneócadh clann Seán gCéigéal an troireadh coineal náibhéal!!!

bas le éadan.

AN FEILMEARACT.

MÄRTA.

máitreachas: Is maist an phuo nuaip atá máitreac le huict beirté i do chur iptimeac. Ni ñeart aon baoigal uictí réim ná an t-úan fuaéct fágair dá mbeart an amhrin go dona. Ni mói leanúnácht a bheit cónaspaec. Le hagaird an uam (ar eagla nae mbeart bannne ag an máitreac).

ДЕАТА: Түрнапай ғеарыла, ғеап тиім, ағур, мәрғеініп, пунт сақа ола (бұлшыл).
— Еңілдік.

TREABAÓ: Ba é�rí gáé treabaó a bheit i mbriú anoir (túr an Mhártá) comhléasach, talamh bán, agus, éirí.

CRUITNEACHT: Is i n-icír tuimnapaí is feairr
cruitneacét a éup, aicé, is glome go mór an icír
in, ná icír fataí, agus tagann go leór, leór
lubhéarphaí ra talam le linn cruitneachta a éup ann.
Ní cuimteap móran den trean-cruitneachta **Sealdeala**
anoir. Cruitneacét nuað (i. nuaðán) le déar fada,
gráinne caol atá innti. An cruitneacét **Sealda**,
"Seal-cóls-pearam" is mó a cuimteap anoir.
Cruitneacét **Seal** le déar **Seairf** tiúš, is gráinne neamhar
a. Bionn an-tairbhe innti, sé is deacra i a fádail
ná an cineál eile. Cuimteap cloch **Seom** is an
gepruitneacét rul má cuimteap i leir an rmáit
commeál uaití. Cruitneacét is bit naid an tseigean ré
uirpri bionn rmáit is an déar nuaip a tagas rí
amae. Cuimteann fúrnóir na bpreiméaraí teapa
uaití freisin leir na ppreácaí a comneal uaití.
Nuaip atá an teapa uirpri ní seiceann na ppreácaí an
gráinne, agus, cuimteann an bolair an fiadáic oppa
peirfin.

Má tá rglaiseanna ra treabád ír maié an ruto
é fúirseadó rul má chaittean an Spáinne. Béirí an
talamh dear ectrom annrin, agus, ní raibh sé an
Spáinne i bhárta rna rglaiseannaibh. Má tá an talamh
fhiuic troma aimpri círta na cnuisceasta níos mó i
fúirseadó airist ra mBealtaine, agus san ionarca
eupápe a tábairt idí anoir.

MÁIRTÍN Ó DUBHGÁIN,
An Bán Mór, Baile Chláir.

TUGAÍR Ó BUR SEAOÍD ÁRAÍS
DO'N CUMANN SAEÓDEALAÍC IS
FEARR

AN CUMANN IBHERNACH INSIURALA TEO.

na polasaite is iomláine te
faighill.

La is Fuide Annon na Indiu

DOCAR AN OIL.

P. Ó M. DO RGIOB.

Cé rathar ariú! an 'm é deir tú? Is maic an fiafhrusge 'ao i, go deimhn! Ád a bhrui fior 'am fém é! Sin iuto eile: Mo óictam i mo leoró-tóctam eacraíse na hordáe ariú a tabhairt éin epiunní. Ní an ariú é éor a' bhr, an b' é intí an Dóimhae? Seo ariú, ran oróde Dé Dóimhae, fuair mire mo éirí fém. So dtárrusge Dia rinn! go deimhn, beir tú luat go leor le do éirí gurde nuair a b'éar tunleas cloiste agad.

Céiríomh náidh an t-ád 'ntoán dom ó turp i an feir a capaí oírn, feir atá fuaingisge ó Dia 'r ón raois. Cép' é fém 'n ead, deir tú! Foisíodh aiteáin i cloiche tú é. Níl mé ag cup bun ná bárr ná báramh ari mo rgéal teat, tá tú comh riordach rin.

AN LEIT-SSEAL.

Ari marom intí—ari marom Dé Dóimhae ari éuma ari bhr—bí ré na Sceáraí. Ní raih put ar aer, aé é ag báirtis marí tártoil le Dia. D'éirig mé le óul ari Difreann na Fuirneire—an t-Difreann Mór a bhr le n-a bheit ann,—aé nuair a bhr agam a bheit doisíodh ní círrfeadh laetha a ceann amach. Leigear leat-uairín beag taim, if deamh mapa ndeafrna ré aiteall, i mocht sun dúbhar ó támha so rathar nérió go raih ré éomh maic dom larsaó.

Buailtear liom, 'rgan duine ná deobairde ari bóthar aé mé fém sun fhoiúear an chorp-bóthar. Sin é an t-am a raih minntí an Difreann a' tiseáet anuair, aé an oipead liom fém ní raih fior aca an luat ná mall a bhr ré, ba hé an rgéal é nuair a fhoiúear ari an tiseáet, deamh ragart na brácaí a bhr móimainn (ní tabhairt tead-

taipe Dé don deamh é). Dúibhairt duine a bhr i duine tall go mb' ionshantaí mall a bhr an ragart. Caireann ré sun báin moll vó! Dúibhairt feir ari Sleann an Eara go raih an bóthar rgeitse, ag na Dhoicíre 'r sunb' é ticeall an t-ragart a tiseáet éor ari bhr an lá rin.

Biomarí marí rin, ari feir tamall, a rgéal fém ari saé aontuine i gcan aon bhrí ari son rgéal, nuair cé buailfeadh análl éigiam fém, i tugann cosgrá dom, aé Seán Tarós. (Úi reirean 'náir a tiseáet faoi mórfáir, fheirin, marí daó minic leip a bheit antírátaé, aé oipead liom fém).

"Níl móráin feamp ari an ragart a bheit annpeo ionú an tó déas, rin má tiseann ré intí, teanam uait 'r beir gloine 'ann. Déanfa óunn jún anfor nuair buailfeap an cloisín."

meallaó.

Saoilear go nádhóeann "luat go leor 'náir an Difreann," "ná gcloireadh an ragart é," ní "cá bhríor náidh scailleáin fínn an t-Difreann." Smaoiníodh go mbáid jút eicint marí rin daó éorí dom a pád, aé mear tú céartó dúbhar? "Ní mífíte liom," i seputamharr duit go mbionn feir na n-a bheit ann,—aé nuair a bhr agam a bheit doisíodh ní círrfeadh laetha a ceann amach. Leigear leat-uairín beag taim, if deamh mapa ndeafrna ré aiteall, i mocht sun dúbhar ó támha so rathar nérió go raih ré éomh maic dom larsaó.

Céiríomh go raih curu maic ari aon rgéal linn an marom mís-dómháraí céadana, marí nuair a fhoiúear ari tis Tom Dic, bhr bhrúisín maic daomh—mórféireas ari a laisead—írtis móimainn, iad ag ól a mbraon. Ní raih call óunn deoir a glaothád, feir feir ari Difre na Dó don bhrí 'ann. Seapamh fém, feir duine i duine eile, 'r i gceapáid náidh raih Difreann ná opt, ari deamh inníde óunn. Is

cormháil náidh raih an ragart a' tiseáet, marí bhr ari gcuimdeáta ag mearú, ní go raih taorgán maic rai tead. Is beag táir fán náidh intír ag an tiseáet, náidh tis Tom Dic a bhr faoi reo. Ce o'fanfaró dá thállpú fém ari Dhoicíre na Fuirneir, lá 'r go raih braon ag Tom Dic a pheabhar a chiordeil. Niop capaí oírrí fór é. TIS TABAIRNE TOM DIC.

Toruig an greamh, an rpóit i gcaitheamh aimpri, i gceirdim sunb' é bhr i gceann saé duine fuithe faoi i lá a déanamh! Nuair a chumhísim anor ari tiéenn dpháitlini dpháit 'mo chroiceann; ragart na Fuirneire, b' ériú, ag léiseád an Difreann, i fúirmhí feir a phobal, ari meirge, rúgaé ná glas-fúgaé tis Tom Dic. O! nárb' uatháraí, nárb' neamh-éocitdeamh i nárb' éomhíseád an jút é! Baó deacair tóinn an lá éigise linn! Baó deacair do Dia an t-ád éup oírrim! írtis annín i oiteád a raih mallaíodh Earboc i ragart ari.

Aé an oipead le Oirín i dtír na nG, niop aimpseamh an t-am ag téaláitapt, ní mód o'airíg réin, céad a bhr ari n-airíe? Nárb' ionrha lá bheatr na Teampoll oírrim; nárb' é an Dóimhae é, i céin b' ériú lá caiteamh niop riampáinla?

AN SÓSART.

Aé céiríomh náidh bhrí jút ari bhr feabhar, ná dá tairneamhla, náidh féir le duine ionracha de fáisail, i ba hé a feapaedh rin 'anne é, marí niop aimpseamh ariamh i Micilín Ruatóni ag Sábháil: "An Sgealpín Difreann" go cé ríppaídheadh ra doras aé an ragart! Seo, an Sgealpín i é 'náir an Difreann a bheit leigthe aige! Aé céad a éap anuas é reacair aon Dóimhae le blátháin! Innreócadh rin duit. Peadarí Mór ari an mbáile foícheadh a bhr fáisail báir i glaothád ari an ragart leip an ola éup ari. Difre-épíoc ari a énáma mís cailleadh é, ní ari éuala tú sun cailleadh? mís cailleadh fém iu ionrha feir marí éup ré ionmhe, an pleróe!

Ní raih dul ari ari gcuil ná ari ari n-a gáradh 'ann, biomarí annín ciúin, ciomhant. Aé ní i bhráid a biomarí ciúin. Céiríomh go raih niop mó dein bhíosainí círuat leagád i gceád ari pártaic Micil ná marí bhr ari aon duine eile—a tiseáetna iu móir i a óul ann—i mear tú céin t-allagáid a támhí uair aé—

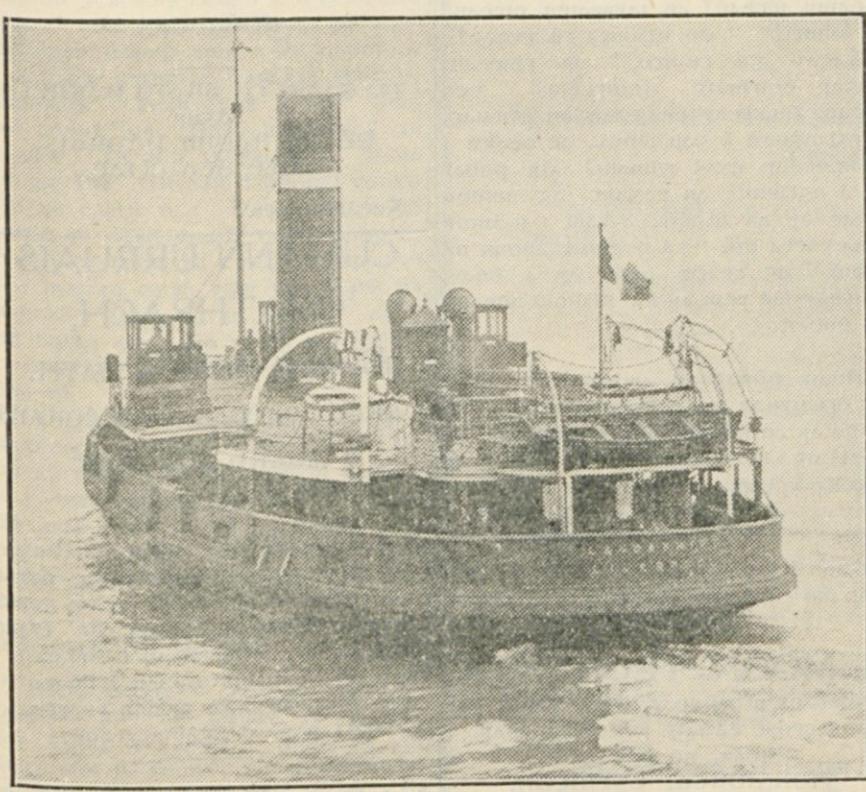
"Leat-phionnta don trágaí, a Tom."

Niopb' ionsgnád dá míséad ré i gceád agur toruig dár' leatpháid, ionsgnád móir mapa míséad, i bhoi 'r agad, sun fada náidh raih aon trágaí fán áit comh meargánta leir!

Bail! niop támhí. Niop círrfeadh ré aé na feir ari bheathú oírrim gan cormháil feirge ná cuileáig. Ceapáid sun truaig bhr aige óunn. Mái labhair ré niop éuala mire é, aé éigear faoi deir a sun árthuis ré a láim, i deir ari ní b'feapáig é. Bhr ré ais cannt aé focal niop éigear uair leir an fíannasach bhr oírrim, aé amáin sun móruigear na pocta deiréanna é aé ag filleadh amach:

"Lá i fhoirde anonn ná inbriú!"
filleadh tuissiona.

Níp tóis ré nérió go leor rin? Tóis; aé na focta rin tá raih do mo

"CATAIR NA SCEILIMHE": An roiseáid nua le pairnéasais agur port ionmheach i Dug na Sceilimhe agur na Soitis Móra.

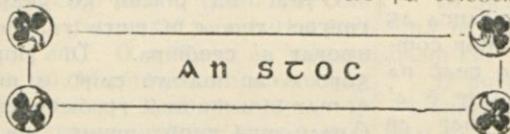
Dúine aip bít a dtéarturíseann "An Stoc" uaird no aip mait leir fuasra a éup air, ríomhádó ré as an Stiúrtóir.

Liam Ó Duacalla,
Colárté na hOlgoile, Saillim.

Mairiù le gaeil ár ògair ríomhádó a tairdear raibh aip eamhainn ríomhádó ag

TOMÁS Ó MÁILLE,
Colárté na hOlgoile, Saillim.

Trí an bPorta ..... 3/- ra mbliadán.
" " ..... 1/6 ra leitbhliadán.

AN STOC

1930.

Sgeala na Miosa

Teacht na Feil' Pádraic Déiridh bliadán eile ríomhádó do níos mó feileipe gluaiseacta na Saeóilge. Slán leite mairiù bliadán is go raibh beannaict Pádraic aip obair na bliadana reo éiginn cónaí fial, aip a laistí, is b' aip obair na bliadana reo atá ionnan' r' caitte.

AIR AIGHARÓ.

A bhealchú riap óuinn, meapamhádó go brúil cíup an Saeódealachair imleagte ún torais eudo mait, go brúil eudo mait den bealaé go uta Eipe Saeódealach euntá dhinn. Neair a bhor dúine a chnocadhóipeact, tuiginn ré faoi deara go n-éigíseann ré an-dian aip do neár mairiù bhor ré a teannadh ruar go uta'n rpincéin. Agur ré a feartaíct é mairiù leir an obair reo i gceáir na Saeóilge. Do neár mairiù táinm a óul aip aigharó t'án obair ag eisipse earráid agur acíannach.

Ade ní baoghláitáin tuiginn le consnamh D. Leánfamhádó don bealaé go mbainfeamhádó ceann ríomhádó amach. Déiridh muro i n-áraic, is b' aon go h-am, faoi cé na fóidí ná tacáil a leágfamhádó cor ortha, ná an riap, roin ná ruar caol díreach a ghábháil muro. Má éireann gheimhreann ná lámh órann ní clípe an mhráeac órann. Cuirfeadh moill beas órann b'fóidí, aé leánfamhádó iomáinn. Aip an rpincéin útan aip a órul Eipe Saeódealach atá aip dtímhíle uile! So raibh beannaict Pádraic, Únigír & Cuilmíleáil Óig neartú agur óig dtímhíl.

CONNRADÓ NA SAEÓILGE.

Mairiù le rtáir Connacht na Saeóilge tá feabhar eudo mait tagtha aip le bliadán. Ade ní féiní aí aír go órul bail aip cónaí ríomhádó agur ba mait linn a beit. Na dtáiridh rin, níl call inniu a beit órann. h-lonnruigheadó an Connacht ór árto agur ór írealt go minic 'nta na bliadana reo caitte, agur dionta na fírinne, níl muintir cinnit ean fát! Tá roinnt daomhádó na tír, is eorainn, a ceapair go órul a fead tuigint ag an gConnacht—go órul ré aip mait. Ceapann roinnt eile, do níos mó ríomhádó, náid órul tuilleamh oibre le déanamh aige; go órul an Ríagaltar a déanamh a éirí oibre feasta.

Mí aontúiseamhádó le ceacáil do na bairamhádó reo. Mí mian linn, mairiù duibhramhádó ra "Stoc" ceana, aír naid órul luict na mbairamhádó rin daibhíre fúta náid órul riad macánta fúta. Tá obair móra le déanamh go fóill i gceáir na Saeóilge agur Saeódealú na tíre. Mí tig leir an Ríagaltar, cé roinntádó b'fóidí ré, an obair reo aip fad a déanamh. Níl aon deir ann le n-aigharó aé Connacht na Saeóilge.

Anoir agur aip fáisann an Connacht locht aip éamgean an Ríagaltar marairiù le Saeóilge. Mí meapamhádó gúp leóir an t-úsgadhádó rin do éiríte de luict eoranta an Ríagaltar an Connacht agur a éamgean do b'fóidí, agur feacain len a b'fóidear. Ní bhionn raoi san locht deiptear. Náid leóir é náimhí, puibhlóide agur fúntas, na Saeóilge a beit a tiomáin agur a teiltín an Connacht go uta'n viaibh! Náid é an feall go mbainfeadó Saeóil, rean-connpriúilis agur eile, an obair fáilte rin aip a láimh. Séapto déanfheadó

muintir fém, luict na Saeóilge a beit fordeacé len a céile go fóill agur má ófomh fonn tróca orainn faoi cíup na Saeóilge thoirdeamhúr náimhí na teangeal, agur curioíseamhúr len a cairt.

AN CONNRADÓ I SCO. NA SAILLIMHE.

Biomair i lárain, tamall geappi órann, aip earráid do Coraidé Contae na SAILLIMHE. Caireamhúr aír go fóill é upair an earráid ríomhádó móra órann. Bí maethúlaig bheag teacáil ann, pip óga a mbunáite, aip roinnt cloiseann liat ná maol le feiceáil fheir. Déáraibh is fíche atá aip bun ra gContae agur fonn oibre aip a muinntir. Thaorluíseamhúr do Coraidé Contae na SAILLIMHE, molamhúr an obair mait atá riad a iarráid a déanamh agur curioíseamhúr p'at Te uipri.

CUMANN NA SCLEAS LÚT Ó SAEÓDEALAC.

Feartaíct an Connacht, ní raibh an S.A.A. gan a b'fóil fém tionscailte jút na bliadana. h-lonnruigheadó é ón taobh amuig agur ón taobh irtis aé má h-lonnruigheadó fém níos éuluig ré tada—cuaid ré aip aigharó; aip aigharó eudo mait. Tá an Cumann leathnúighe do mait fuso na tíre agur eudo mait den earrontar a b'fóil a déanamh bliadana ór cupta aip ceal. An t-áepáinn a b'fóil go minic roin eudo de na forgnéacá agur eudo de na treibháidí, tá ré mairb, ná ionnan' r' é. Le congnamh D. Déiridh obair an Chrocais, leomhán eoranta na tíre i n-ámpair an anaíamh, cónaí buan le obair Pádraic naomha fén. Caoi aip b'fóil t'á a ríoríat an Chrocais le h-airgeadáit aip aip aip i gcaithfeadh an S.A.A. le tamall anuas. Do luict an Connacht agur luict Cumann na gClear luict Ó SAEÓDEALAC, pláinte agur raoisal jút na bliadana tá i nton!

CUMHNEACÁIN PÁDRAIC UI CONAIRE.

Aip leathanaidh eile den "Stoc" reo tá an dara liorta de na ríontúir a támairc irteacáil le h-aigharó cirve Cumhneacáin Pádraic Uí Conaile.

Sé'n éaoi a órul an ríseal anoir, go órul an bunaéar (pedestal) luacáin atá ra órfeaché Móir (Eyre Square) i n-SAILLIMHE tugta ag Cómáipile na Caighdeán le h-aigharó an cumhneacáin. Aip an mbunacáin reo a cumhfeadh an ionáig a órul Albert de Roij, deatlóir, Baile Átha Cliath 'na bun.

Cornócaidh an cumhneacáin, mairiù le gaeil uile cortar, tuiginn le L350. Tá L160 fáigte ceana. Déiridh obair móra aip an gCoraidé an éudo eile den airgeadó t'fáisail agur aip an ár ògair rin iarráidh an Coraidé aip éairíte uile na Saeóilge ríontúir, cuma cé beag é, a éup íreacáil san moill, mura órul ré cupta íreacáil ceana. Rinne Pádraic bocht a éion aip fón litriúdeacáil na Saeóilge; ní ceaptá d'fheabhsan an b'fóil reo a t'abhairt do.

FEIS CONNACHT.

Tá gaeil rtócaidh aip bun éeana fém ag Coraidé Feise Connacht le h-aigharó Feise na bliadana reo. Tá an cláir, 'na luairítear ór cioll céad comórtar, aip fáisail anoir, agur aip bheag feileamhneacáin an cláir é, mairiù is folláraidh ón roinnt reo leanar:

Litriúdeacáil agur Dáiloirdear, 26 comórtar. Ranganna Ceárho-Ordeacáir, 12 comórtar. Meadon-Sgoltaéa agur Dun-Sgoltaéa, 21 comórtar. Dáilair, 13 comórtar. Ámhránaídeacáil (córpaí ran ámhráin), 18 comórtar. Síleápanna Ceoil, 13 comórtar. Súnaí & Cultaca Saeódealach, 10 comórtar. Mairiù le duaireanna, roin earráid (ceitíte eann) airgeadó, leabhar agur duinn b'fóil cothrom L300, aip a laistí, le gnothaídeacáil.

Is féidir earráidanna den cláir, mairiù le gaeil úsgadh, t'fáisail ó Rúnaróde na Feise, Colárté na h-olgoile, Saillim, ná ó Sigle, Inseán Uí Cinnéire, M.A., Colárté na h-olgoile, Saillim, Rúnaróde Roinne an Ceoil; Únigír, Deán Uí Congáile, O.S., 5. Árdán Rata Uí Óláraig, Dóchar na Trága, Saillim, Rúnaróde Roinne an Sgol; Seán Ó Congáile, Dóchar Montréille, Saillim, Rúnaróde Roinne na nDámpair.

Aip an b'fóil, 7aó., agur 8aó., ní an Meitín a tionóláir an Feise.

MAIL.

COISDE CHUIMHNEACHAIN PADRAIC UI CHONAIRO

1 liorta na ríontúr ó Árdainn a b' i STOC na míora reo caitte, b' i teampato deas faoi feolaó Maighréo. Ní flaitheartais agur Seán uí Maol-dhomnais. Ba é ceart a nádú gurab é feárrann an COIRCE feolaó na deirte.

TOMÁS UA CONCEALAIM.

AN TARA LIOSTA.

	L	r	t
Séumas Ó Daoibhail, Saillim	10	0	0
An t-ácaí Seán Ó hEón	10	0	0
Edward W. Digby, 47 Charleville Rd., London, W.4	3	0	0
Séamus Ó Caistig, Caireán an Daraig	10	0	0
Tomáir Ó hEónneacáin, Teac Láigean, Áta Cliat	1	0	0
A. Mac Seapáit, ...	1	0	0
P. Ó Conaill, ...	2	6	0
M. Ó Conaill, ...	10	0	0
Diarmuid Ó Duibhne, ...	10	0	0
P. Ó Dubháis, ...	10	0	0
Micéal Ó Caobhán, O.S., Cáobhán	10	0	0
Nóra Ni Shealábán, Bpí	10	0	0
Tomáir Ó Cléirigh (ní nádú feolaó leis an ríontúr)	5	0	0
Sábhaint Diarmuid Ó Coineártá—Páirc an Fionn Uisce	2	2	0
Pádraig Ó Siocfhráda (An Seabac)	1	1	0
Caitlin Ni Siocfhráin, Dinn Éadair	5	0	0
An t-ácaí Mac Uíráin, Cill Sláine, Ror Comáin	1	0	0
An Peap Mór, An Rinn	1	0	0
James Montgomery (Film Censor's Office)	10	0	0
Máirtín Ó Domhnaill, Cill Mhionna	5	0	0
P. S. Ó Spáðaí, Cataip na Mart	10	0	0
Huighe Ni Muiréadá, Cigíre Scot, Tiobhar Ógánn	1	0	0
S. Mac Cionnaith, Dún Dealgáin	1	1	0
Peadar Ó Mórdá, Saillim	1	0	0
Váiti Staic	1	0	0
An t-ácaí Tomáir Mac Suibhne, S.p., Newblinn	10	0	0
J. Hassell, Dartry Rd., Dublin	10	0	0
R. S. Ó Ceagán, Cigíre Scot, Ceastarpoil	10	0	0
Riobairt Mac Siúblaig, Cluain Eoir	5	0	0
Tomáir Ó Conchúair, Áta Cigíre Scot, Áta Cliat	1	0	0
A. E. Mac Airtáin, Cigíre Scot, Áta Luam Chaoibh Cláir Clonme Murpar	10	0	0
An Dáisgánaí Ó Maicín, S.p., An Cláir	1	0	0
An t-ácaí Ó Sompáirt, Ror Liát, Feármánaí Seán Ó hUadair, Áta Cliat	1	0	0
	1	1	0

WILLIAM P. O H-UGIN,
SRÁID LIAM, SAILLIM, 7
BAILE ÁTA NA RÍOS.

DÍOLTÓIR USTÁRÁSAC SLUAIS-
TEÁN MIC SIOLLA ARNÁTA.

DEASUÍSTEAR SÁC SORT SLUAIS-
TEÁN, NA MIREAMNA A BHAINEAS
LE AIBLÉIS AGUS EILE.

TRUCAIL AR LEIT I SCOMAIR
SLUAISTEÁN A BRÍSTEAR
Ó BAILE 7rl.

AN MHAIT LEAT £5,000,000 A CHOINNEAL IN EIRINN.

Úsáidte Saeóil na hEireann an capaí móri rín ainsíodh sác bláth do Seán Ó hUadair i ngéall ar ainsíodh Urradhas, ar Lócaid, ar Tionóire agus ar Sáoghal Daoine, agus cailliúint éeagairt o'Éiginn iread £80 ar sác £100 de rín.

An Gaedheal - Chomhlucht Taighde um Urradhas Náisiunta, Teoranta

(The Irish National Assurance Co. Ltd.)
ARDÓIFIG—30 FAITHCHE AN CHOLAISTE, ATH CLIATH

LEABHAR TABACHTACH

SCÉIM I CEISTIÚCÁN LE H-AGAÍÓ STAIR PARÁISTE. Coláirte Seoráin Naomha, Béal Áca na Sluaig. 1/- A LUAC.

Tamall gearr ósóim, foillseachád faoi comhphise Carbóis Cluana Fearta Leabharán na nochtúigtear ríseim a chroídeáil le daomh le ríamh paráiptí faince Cluana Fearta do éinneann agus do éup ari fágair.

Tá roinnt agus fó-roinnt déanta maroip leis an eolur atá a teaptáil le h-agairó na h-oirbhe, m.p., (1) Snaid-airm an páraíste; (2) amhneacá eile; (3) rísealta faoi bunur nó ranar an ainme. Aithriúann aicionta, m.p., pléibhte nó enuic, aithneacá, tobhraí, loéa, loéán, puill le caoimh a mheáchan, poirtaigh, coillte; an cineál cloiche atá ran áit, rpl. Eolur faoi na ndouin, teampoill, uifio magalta, cloéair, oideácar, eairteáin amhrie, rean-focla, gnára tóirí, déantúir, reantálaigseáct, rpl., rpl.

Tá sád roinnt den ríaróipéar fo-roinnte go min agus go éinneann ra gceoil nác noéanfa luict éinneann isteach an eolur dearmat ari aon ruto.

Leabhar an-mhaic é reo; baineann pé le obair an-taithneamháig an-tábaéctaé. Feileann pé do gceád páraíste i n-Éiginn agus ari an aibhír rín da éibír nác mbéad éraobh nó rísealta ra thír nác mbéad éupa cír den leabhar iontú agus an mhuinntir ag obair dá neiri.

MAIL.

Máire Ni Činnéire, Teitgimir	1	0	0
Edward Morrison, 20 Kenilworth Park, Áta Cliat	10	0	0
Seán Reumóinn, Domhnac Ó hUoc, Áta Cliat	10	0	0
Rítearth Ó hUic, O.S., Tobair Muiréide, Áta Cliat	10	0	0
Máire Ni Čeiglís, Cigíre Scot, Ror Comáin	1	0	0
Muirí Ó Cinnrealaig, Cigíre Scot, Tuam	1	0	0
Catal Ó Tuairisc, Cigíre Scot, Cataip na Mart	1	0	0
Micéal Ó Cléirigh, Cigíre Scot, Saillim	2	0	0
Sigle Ni Činnéire, Saillim	1	0	0
An t-ácaí Seán Ó Longsrí, Dubh Áta, Ciappaíse	1	0	0
Toirbhealba Ó Rabartais, Coláirte Pádraig Áta Cliat	10	0	0
Micéal Ó Maoláin ari Árdainn	5	0	0
John Phillips, Holyoke, Mass., U.S.A.	3	2	0
Liam Ó Rinn, Teac Láigean, Áta Cliat	10	0	0
Diarmuid Ó Cobtais, ...	1	0	0
Tábh Scanáil,	1	0	0
Máire Ni Čatárais, Leitir Čeanann	1	0	0
Cumann na Múinteoirí Sgoile (P. Ó Ceitearán naig), B'D na Sluaig	5	0	0
An t-ácaí Amhráin Ó Searnáin, Coláirte na hFúrbháca	1	0	0
Tá liorta gearr eile agann agus cumfeamur é ari "Stoc" Aibhreán, i n-aice conganta Dé.			

seáinín ná eacra mic mi- rialta. (An Seabac do Sgoilb)	1/3
mádáil eacra eadair. (Caitlin Ni Seabainn)	90.
mian a cróide. (Pádraig Ó Conaile)	2/6
an tobar naomha: dráma do páistí. (Teaplot Ni Dúnlaing)	90.
tuaim inbeir. (Micéal Ó Muiré)	1/-
riúiseáct Dé. (Micéal Ó Muiré)	1/-

MÁIRE NI RAGALLAIS,
Díoltóir Leabhar,
87, Sr. Uac na Dráimeáise,
Áta Cliat.

Na Cailleachai

Úi lá ann ḡ ceartaitis uaim a túl Saillim ag iarráid
laptair. Duibhseacht mé liom fém go mb'feapptóim
a túl ann ná a túl a' pléirde le cnuadaíartóis an baile.
Óa mbeadh lá fém imcise deatá raoigráil' am ḡ deatá
maist ḡ teacht aniar rna congairí a deatá agam le h-airp
dá utreibhinn ran gceann: rin leir a' mbaile.

O'énigis mé tuaitim 'r an ceatais a' élog. Tá
raing mé oípm mo éuro éataisge 7 bhuail mé mo bhróga
faoi mo éora 7 minne mé 'éile giotamáil beag eile
dá phair feilteac dom a téanam. Ar aon nár (nór)
bí ré an eáis éul (rul) bí mé péró leir an dorúr a
tarrainse 'mo bhráid. Cuir mé an capall faoin
Scárr 7 bog liom. Ni phair blap ran Scárr 'am aé
cúpla polaé (folacé) le féirbhisi mainginí a
beadh agam a' teaéit abaire a comneál tíum,
rácráinte. Bí agam ar ioméip freisin málín féir le
leagan faoi déann a' éapailt aé a mbéinn i nGáillimh.
Sín eile a phair ar ioméip 'am faoi neamh a' doimhne
aé féidir teipseir beag eile a bí 'am le h-aigair
cortair a' lao 7 ba náipeac liom a leigean amach anoir
ná an uair min cé méad é.
Táill Gáillimh?

Qui **sallum?**

Hain mé ar faoi ériútaró-fhiúbal maitír mé a' duaisilí
maic éuite cappaerá eile. Sgoit mé cailleacé. Bí an
tuine docht ag 'ul Saillim 7 anoir 7 an uairí rin nájé
b'fada an coirméig (coircéim) ar a leitceáid te fean-
cailleacé é. Da nájfeacé liom a óul tairisti 7 réarpo-
duibhaint mé liom péim go mba ghabhá Dia dóm i
'togháil. Duibhaint mé léi ruithe 'rteacé 7 deiríim leat
é naé pairb call oifm-ra an píaraimail rin a éirí uppu
an tágma baibh. Suír rí 'rteacé ar m'aigarró ar an
taobh eile 7 a copa ar phliobhaingair léi. 'Mianam gurab
i péim an ceann céadra naé pairb béal-rgaonleacá.
Sílpeá uippi an túiméad (nóméad) rin go mba cíor a
bí ar a curio canntre. Ni pairb rí fóir ar éuma ar vit-
mar tuilleadh dá cineál 7 rin iongantap móri

Son linn ḡ tógs mé ceann eile. Ó'fhorúis mé i
reo ipteaċ̄ taobh triap ḡ annrun, b̄i tħum lu tħum 'ann
aċ̄ nil fiex 'am vā vtērgeaċ̄ an bejxt 'ainn ap an
mbraġġaġi naċ̄ mba tħejre leip an scaillig. Cé naċ̄
an-fata ḍ-ċeile a b̄i an vā pħarnejha reo a' cupi fuṭa
filfead go mba tħalliexxha as ǎ na ċeile iaw bissaq
ċom tħorja rrin. Smid ná rmeaġġ nisij tħalliexx u aċ̄
fu'rdeċċaġi i-n-aon-ċċapp luom. Ni jaib jaċ̄t ná rigeaċt
opin-ri a' camm tħalliexx ná a' natixseaxt leo 7 b'ērif lu
mba ē an ceann ba xejtdeaxha den tgħaliex. Ni oppa
a b̄i ājro 'am aċ̄ mē a' bneatnū jidheri 7 ar an
mbneatnū rrin ċonnaic mē rean-matarrha eile. Tógs
mé i 7 duuine eile nisij b'fieriex rileaċtaji ran sejjam.

"Tá ató ealléacá opum mtonú," aðeipim-re nuaipl a
fuaip mé i reo poewiugte irtearc taobh tian.

"Οὐέροις γυναῖκας ἀντίστροφας οὐδεὶς ταῦτα εἶπεν·
έσται δὲ πάλια τὰ τούτα μόνη εἰσὶν τοις.

Bí ualaé 'am aonair 7 nuair a héinn i n-Saillim
béal ríneadh deag laime le páistí 'am uata cé naé
raibh mé le n-éiliú mara bhaistinn é. B'fearr dhom
rin ná cappí folam a h-eití agam aé da ghearr, a ómiochtáin
óis mo ériordé tű, go raibh an cappí thír na cénile aca 7
ba í an ceann deirfeannaé a tógs mé túr 7 deirfeadó
foglacl. Sul má fíoríodh mé Deárla Úi mo dóchain go
binn 'am tisob. A Leitirí Ó'Ualaé níos tárraing
capall céitíre gcor ariam. Thriúr cailleacá i gceann
7 iao a' n-átharca a céile, rin ualaé morgaraí. Is
'am-pa atá fíor é. Dá mbeadh Saillim níos furio
roin ná marí tá ré tá mé éomh cinnte 7 tá mé annpeo
naé mbeadh aon gsoip agam a haoí go mba liom an
cappí éorí aip vit. A Leitirí de paicileacáis níos furio
le mo taobh ariam cé gur minic a bí mé i gcrúcaí na
n-átró-éann. Bí mé náriúise go neod neod na nteoirí
aip bealacl na Saillimé as an triúr cailleacáis reo a
ntoearna mé gfaró Dia tóis. Agur naé opim a duaisleadh
ia. Triúr cailleacáis a bí i n-aigairí a céile leir an
bfaid útan taobh le taobh liom 7 iao i n-átró 7 a'
plancád a céile. Dá mbeadh fíorí cainteoirí an
tomain annpín ór a gcomairí éirífeadh na cailleacáis
reo an tuibh aip an mbán aca, má b'fíor tóis fém. Fíoríodh
mé Saillim aip iordáine aip éigín 7 nuair a fíar mé aip an
bfaidcé Úig le na leigean amach ní raibh aon éainnt

ar fíneadh láimhe ac úa spáid Dia róm-ra é tá utagád
duine eicinteséit a t'fóilimhseád an t-ualac ní mba
rsgiochtáca ná marí foláiniseád. Marúip le buriúeácas
ná comaoim, níos òronnudar oísm é marí ní pairb a
leitíeo 'na gchoróine, ac le mo maríctainn ariút ní
téanfad a leitíeo riúd te spáid Dia ná ní molftainn
d'aon cásraítear eile a leitíeo t'ualac miosgáraí a
chabhairt leir. Ní molftainn i ní a' cup uroch-éomhúile
air é, ac t'imitis an lá útan leir an rgeál a bhí aige.
Bod ar na mná.

Táinig lá eile tmeapna oírm 7 b'í an gnó céadta agam go Saillim, ac m'á b'í 7 go raib ní raib mé leir an scleara déanam a minne mé an lá eile 7 réaró a minne mé doirgá móna a lónatú. Annpín ní b'eadó duine ná deobharde 'na dhiaró oírm dá dtéiginn taptá 7 ba éuma rin liom dá mbeadó carilleacáis ná tírse a' spúrsán fém mar b'í mo leit-rgéal Sabta dom ó táplá go raib mo doirgán dear móna aip mo éípmam. Béadó tairbhe 7 teacht aniar eicín 'am de b'áppi na móna ruto na c'í mbeadó 'am de b'áppi ualaec miorgaraec carilleacáis. Tá rin cinnte. Ruá eile dó, b'eadó riúnnear agam aip an mbealaec 7 ní b'eadó rún 7 b'ead 'cúile duine 'mo dhiaró le hair dá mbéinn aip an scéal eile.

Rit mé ar círra mar d'iarraíann Í b' mé ap an maigseád timcheall 'r an h-oct a' élos. Ba mhean an céad duine a b' ann agus éuala mé trácht ap "Súil maigis don té a bhíos i uitoraé ag an gcead beápmair" níos géill mé ón rinn, fénibhí fáid a b' leir. Dápp ap a' mís-ád ní raibh fíor agam eé mar b' b' an móim ag imcheáct an t-am céatona mar ní raibh don borga éeana 'am lé páiste. Mar rinn, ní raibh le déanam 'am aé mo dhochtair go binn a éiliú inniu ap eagla go mbéinn pinginn ap b'f' bhrúste.

Ba Sheap ap an mhaighean me gur taimis rean-
cailleaem beag go dti me. Bi ri gléartha ratae
rhamac i n-éadae dub. Ni fearaet dom anoir na
an uairin an rtoicai duba a bi inniu, no maha b'eat,
i gcead a' comhluadar, níor nír si aon éor leir na
b-imprisioctai. Níor éinri si aon raibh 'na ceann
rtheanach leir na ciongais amha ná níor bheathuis a thá
rún gur leasadh ap a céile iao ó taimis si ap an raoisal
reo. Ap cuma ap bie, ní faca tú a macarainail ariam
a'e tuime a bheadh a' deanamh buaðarca.
BLADAR CUSTOMÆRÆ!

Támis rí le m'air ḫ toruīs rí a' phriocad na móna
⁊ rín é an čaoi a raib rí tá mear. Faoi thíreacád, ba
mian deiseo léi: a fágail amach cé méad a bénin a éiliú
uirinn. Tug mé leigean dí aip, ap máite liom péim ⁊
ir follurac gúpi éilisg mé a tá luacé marí ḫ toruīs mo
fhean-čailleacín a' cupa a copa uaití. Niop éuir mé
aon truim inni i ḫ toruac aé i a' teaclt ⁊ ag imfeacád.
Bí rí marí rín ap feadó i bfaid aé tug rí aon éuairt
amháin faoi thíreacád opum ⁊ ríl mé go raib thíreacád
liom. Ní raib aon ball na giotáin ó donnaéas mo éor
go mullaé géap mo éinn náip éuir rí ḫ truim ap air le
briacra a béal. D'innír rí dom go fairsing an čaoi
a raib mé ⁊ an čaoi náic raib mé. Ba éorainn tá
laibhinnim rmito mo béal go mbéinn féin, mo éapri ⁊
mo éapall amuig ran Dhoißeacáid Beag aici le ionntú
an truip. Naé opum a bí an ḫrioc-bail tá éup faoi mo
éuro féin féin, aé cneidim go mba dual dí a béal
amháin.

Dubhaint earrachas liom gur aithis rí cé leir a
maib rí a' camnt, aic ériù Dia iad mara nodaonád rí
mara an gceadra leó-ran 7 leir an ragart mara nacl
mba é a atánu de rtheile ná de éorainnlaict a bí uinne.
Aic ré fad 7 seapar a' rgeil nacl bhuil aon goirm ag an
Scailleac tuaithe iр oilbhearaighe 7 iр uigdóirise dár
fusgád aghamh aip éailleac catraic. Séapto a céar mo
éigioide aip fad nacl maib rí reo, a bí i m'eadan-ra i
n-aithneár ra tráipi a bí ran seapar 'am-ra tamalt
romhe rin. Dá mbeadh luisfead ré le néarún 7
diagór. Dé nacl maib rí i n-acap leó le fuasgar a
tadhaint doibh.

Má fágann 'cúile cappaéra eile ná dtéiseann
Saillim le móin an liobairt ⁊ an iorbaírt Ériúnta a
fuaing mire tá a geuro riopréacáis ⁊ a bpríoghadóir tisob.
Caitréidh ré gur bhonn Dia roisgo ⁊ mireacó oppa, ⁊ a
bheit i mocht rearbamh ari aghaird Óailtiní na catracha éor
ari vit. Ari aon nór beró cumháne agam-ra ari an lá
árdan i nSaillim go n-aistríosgo an vuibh 'na gseal.

Na Diormai Gaedhealtacha i Seirbhis na Spainne

San oróe Tua Satairn goadó Samhna tús ... Marquair Messy De Val—taobhúrde na Spáinne i Lonnain agur feap a bhusl ómór móí ó, léigearct do Cumann na Litriúdeachá Saeðealaclé i Halla Caxton, Westminster, ar an ábhar rpéireamail rin tuar. Aobhar é na cí bhusl móráin eolair ina taoibh.

De phlioc Mearaðais 7 Uirlip an Rúipe reo é fém. Rinne ré cup ríor ar an scáoi ar círeacó té céile na Diormai clúiteamla Saeðealaclé a bí i Seirbhis na Spáinne ó timéall na bliadána 1600, agur ar a scáipeam ó foin anuas.

Bí céile Vurðin acu ann—Diorma Nibejmhae, nó Diorma na h-Eipeann bí ar ceann acu agur Diorma Ultóma bí ar ceann eile.

Dubh mian té Ri na Spáinne teir a tadhairt do Caitlicis Saeðealaclé do bunaó mairt réim onóraclé a baint amach doibh fém i ngairm uafar beata na bfiann Spáinneacá. Séanád an réim rin opta, comh mairt le go leóir eile, ina dtír báitcear fém ar fead na laeteannnta duarþeacá, bpronaclá úto, a riad Eipe faoi duabhairre ag an Saranaclé.

Míniú an Marquair sup Saeðil caitheacó beit 'rna h-ofisiú nō ra scuiru buró mó acu. San airm freisin bí tár té fágair ag raiðtiúipi Saeðealaclé. Bí na na ceapta céadana ag raiðtiúipi na n-Diormai, ír bí as na Spáinnis iad fém, agur buró pí-annam a bprónnach an oíróir rin ar Coisgeigseacá ra Spáinn.

Sna céadána bliadáin darp Scíonn ip minic a chroí na Diormai Saeðealaclé ar ron na Spáinne i Scatanna clúiteamla, ra Spáinn, ran Eavai, ra mBeilg, ran Hollann agur i n-éimeacó leir rin ra bfiann, ra n-Seapmáin agur piu ran Áifric fém. Cupr ríor a mireacé fém agur a noilteacó do cípóin na Spáinne i n-úil imp na catá rin. O'Éigis le go leóir acu aírionn, eliú, agur raiðþear a baint amach doibh fém i Scípis na Spáinne.

Dubh ódís leir an Marquair go riad comh mairt le cerche céad ríomhneacó Saeðealaclé le fágair ra Spáinn timéall le céad bliadáin ó foin. Bí ceannasai da scuir fém acu i Madrid agur fór fém tá áit annriúto ar a dtugtar 'Calle de los Plantadores.'

SLIÓCT SLEÁCTA.

Dubh móí le páid an tráchtó reo uairi anáin, ac níl anoir inni aé cul-ffáro. Bí teac-phobal bpráig freisin ann ar a dtugtar—San Pedro de los Plantadores ar n-Teampall Peadarai na n-Saeðealaclé. Círfeadh comhluadarai te phlioc Saeðealaclé ort freisin i mBarcelona, i Seville, i n-Íaziz agur i Malaga. Óc le linn amháin dímeacó na rean-teaghlais Saeðealaclé reo do téig i leabhar a céile agur cuairt cumhne na raiðtiúipi cípóra, Saeðealaclé i larg i dtíreó ir na cí bhusl cumhne inidh ar fírbiú agur vilpeacó na mBurðin Saeðealaclé ra Spáinn. Óc marí rin fém tá roinnt ríomhneacó Saeðealaclé le fágair ríomhneacó annriúto—cupr i scáir Blácaé, Duncleári, Ceallaig, O Ceallaig, Mac Matgamha, O Mórdha, O Murcaú, O Úrcaí, O Domhnall, O Néill, O Faolán, O Domhnachá agur O Riain. Tá roinnt ríomhneacó Sálta le fágair círt ann, freisin, ar nór Drake, Joner, Popt-Arlington, Terpy agur Pritchard aé de neir a báramhala ir ar Éipinn a támiseadh.

Dubhairt an Rúipe go bhusl cumhneacáin agur ríomhneacó de na rean-Diormai Saeðealaclé le fágair fór fém ma lán leabharlann comh lait té i gcuimhneacháit i dtairge ag tpeablaclé Spáinneacá den cínead Saeðealaclé. Dubhairt ré sup ionmholtá an obair a

veanfar rpéam rpíreodamail ar bít a cíuairtóclá, agur a báilebádú na h-iarrmaí rin, agur dá bprígninn, reanear na mBurðin Saeðealaclé cupr ar fágair.

'S amhlaidh béal an obair rin ag dul i nteacraclé de réir marí béal na tpeablaclé Saeðealaclé ag fágair báir agur iarrmaí a baineas leóir ag dul amuasa. Níl call do Eipeannais ar bít ar mian leóir torair ar an obair fáitceor beit opta na cí bprígnisír congnamh agur milté fáilte i dtír na Spáinne.

Tá juto amháin címte na cí bhusair na Diormai Saeðealaclé i reipbír na Spáinne ar oíreacó airé ó feanáiridh agur ó rtáiridh agur fuaire na Diormai Saeðealaclé a bí i reipbír na Fhainne. Timéall te cúpla céad bliadáin ó foin, cupr flaith Fhainne—ar Marquair de la Ponce, bun-uigdar a bairn leir na raiðtiúipi Saeðealaclé i dtoll a céile agur bpronn ré iad ar Acadamh Riocháin na h-Eipeann. Bí cupr ríor iontu riú ar na catanna Saeðealaclé, ar gacá uairi o'fágaird roaire, ar an uairi o'meacóir ar an airm agur cíntair i dtaoibh gníomhachta a minneadar agur ríair a scinid. Dubh bpráig an juto dá mbeadh an oíreacó rin ríomhneacó ar fágair a báineas le Diormai Saeðealaclé na Spáinne.

Seadó rúil ag duine go ngríorfaidh gacá ar bhuairt Marquair Messy De Val, Spáinneacá eicín, no go dtíreóráidh ré cumann raiðtiúipi, nō rtairp le círeacó a déanamh do ríomhneacó ar bít atá té fágair agur an enuairc a bprónnach ar Éipinn. Aé le ceapt ip mó an dualgar atá ar Éipeannais, ar ron reanear a dtíreó agur i scuirne na raiðtiúipi cípóra, calma, Saeðealaclé, cíeacó té céile, aírgeart bairiuigair agur duine uisgoararaic eicín cupr go dtí 'n Spáinn té na ríomhneacó riú a bairiu agur iad tadhairt abairle go h-Eipinn. U'férdir go bpréatfáidh rocpá le Spáinnis oíreacmhaclá faior cípam leabharlannurde Spáinneacá nó luict airm atá nílte ar an obair, té go mbairleóclá riadair na ríomhneacó agur iarrmaí eile a bairn leir na raiðtiúipi Saeðealaclé. Dubh móí a b'fír dá ndéantaoi liorta de na h-áiteacáib fém a bhusl ríomhneacó agur eile don tróit reo té fágair. Dubh círui go rocpóclá Riaðaltar an tSaor-Stáit té Riaðaltar na Spáinne té juto eicín déanamh ra tpeab rin.

Tugann 'Stair na Saeðiúipi Éipeannais' a ríomh Maitiar O Conchúbar, Baile Átha Cliath 1845, pojnt cíntair ómhní i dtaoibh na n-Diormai Saeðealaclé ní hé amháin i reipbír na Fhainne aé i reipbír na Spáinne comh mairt. Tugann Stair na n-Diormai Saeðealaclé i reipbír na Fhainne, a ríomh Seán O Ceallacláim, leiré ómhní ar na Vurðin Saeðealaclé a bí i n-áirm na Spáinne. Tá cíntair deas le fágair ra leabhar rin 'Tíomharde Talmána Saeðealaclé nuair támairc Chormeall go h-Eipinn' a ríomh Seán O Neist, Baile Átha Cliath 1881 i dtaoibh na mBurðin Saeðealaclé ra Spáinn o timéall na bliadána 1660 agur cerche billeóis do liorta amhneacá na n-ofisead agur na raiðtiúipi. Tugann ré pojnt eolair ómhní freisin ina dtaoibh ra leabhar rin 'Irish Pedigrees' Curo II., B'le Átha Cliath, 1888. Tá enáinpháclé eolair té fágair i leabhar Stair eile ar Éipinn aé níl móran eolair i dtaoibh na n-Diormai Saeðealaclé a bí i n-áirm na Spáinne té fágair ra leabhar rin 'Liorta Áirim an Rí Seamus' 1689, a ríomh Seán Dalton ná ra leabhar eile rin 'Liorta an Áirim Saeðealaclé' 1661-1685, a ríomh Séapúr Dalton.

IRÉAL MAC SEÁIN ÚS FEARGHAIL (Lunndún)
do ríomh é reo i mBéarla:
PEADAR Ó DONNCAÍDA
do cupr Saeðilge air.

TEAC AORDEACHTA.

Áit teacmhá le haig laeteanta

UI MHONGAIN, CÁRNA

raoir. Tá comháit reoltóimeacá, bárdóimeacá 7 rnáma ann. 1ars-aipeasct locha 7 fáirge ann. Tá toga Saeðilge ag 'cuile ómhní rea

EADAC SAEÐEALACLÉ AR FEABHAR LE
FÁGAIL Ó

PROINSIAS MAC DONNCHADHA AGUS A CHOMH, I NGAILLIMH.

A cupr tlútar i gcomháit ve
deántar na h-Eipeann a cupr 'un cinn.

O GORMAIN AGUS A CHOMH.

CLODÓIRÍ 7 LUÉT OSOLTA
PÁIPÉIR AGUS LEABHRA

SRÁID NA SIOPAS, GAILLIMH.

Ubhall Oir—Mac Ri 'n Eirinn

Sgeal Faoi'n "Sean Dall Glic" agus an Cu Gearr Glas

(Aip lean ó "Stoc" feabhrá).

Táimic ré 7 fear i láthair a leár-mátar. Bíré 'na feair óg an t-áṁ reo, 7 bí ré páirtí nae pairb a fánpú le fágail ar tátarlaict aí fud an domhan coip ná an domhan ceap, ná an domhan éig. Nuair a connait a leár-mátar é lion rí le h-éad do, 7 mionnuis rí ór h-freál go marbhóideas ri é aip air ná aip éigin. Fuair rí bipeac, agur de péim gáe comháití Bí an bheirt an móir le céile. Biordar ag imirt fitéill lá. Biardar Ubhall Óir fá 'dó, agur duibhaint leictí dá buriúil píona do tábairt anuas aige. Tug rí aige iad. Biardar an leár-mátar annín. "Anoir," aitheir Ubhall Óir, "céarto a chuirtear tú oírm?" Táruis rí fém ag rmaoinéamh. "Ní beas túnt a túrse," aip ríre, "cuimpre fá seapairt tú gan an daípa béisí 're aip aon dorso 'ná an daípa oróde 'éotaláit aip aon leabaró go dtugairt tú éugam annpeo maradt bán na n-oét scor, atá ag dul roimh daomhír fa domhan coip." Níor duibhaint Ubhall Óir tada so dtáimic an t-átar. "Béaró mire ag imleáct" aip reirean. "Tá mé fá seapairt ag mo leár-mátar." "Cé na seapairt tá opt?" aip'r ní.

"Méadar bán na n-oét scor a tábairt aice" aip Ubhall Óir.

O'fearáid a átar aip so bprónaí. "Sín iuto nae náéanfa turá go deo, a mic" aip reirean.

Aét o'ímis Ubhall Óir 'na fearam agur éiní aip a évalat seapairt. O'fás ré plán as a átar aip so bprónaí. So dtí'n domhan coip. Bí ré ag riubal 7 a' riop-phábal aip fead reáct n-oróde 7 reáct lá go dtí so dtáimic ré go dtí cuan móir fairsing. Tug ré fá daípa nae pairb bád aipairt aip an loch agur ní pairb fior aige aip órúim an domhan cén' éaoi a ngábhraí ré treapna. Súidh ré fior aip bprónaí an cuain 7 táruis ag cuip ir a cíntearán an éeipt. Cai' eip tamall éamhais ré gupr éuala ré go pairb feap in aice na h-áite reo a pairb cù iongantaí aige aip a dtugtaí an "cú seapairt sláir" uifinn. Bí ré páirtí go pairb an cù reo indon congáin do tábairt in gáe anró 7 in gáe gádáit, 7 iuto éun riubal é go dtí tig an fír a pairb an cù aige. Cai' ré an oróde ra tig rin agur aip marom o'íarri ré an "cú seapairt sláir" aip an bprónaí. "Ó ní fíadairfainn i rin a tábairt túnt" aip reirean, "Si atá a' coraint na h-áite dom." Aét bí ingean an fír ag iarrfáid an cù a tábairt do i gcomhnuisce agur ra deiseadh tugs an t-átar aip an cù do aip comháití na h-ingine. Gád Ubhall Óir buriúil leir an óig-deanáin annín. "Tá beagán le pairb agam i dtaoibh na con" aip' an t-átar. "Tá rí indon é fém o'íarri aip gáe éaoi—tá rí indon capb ná capall ná dume a déanam dí fém 7 ná labhair leite go labhaird rí leat i dtóráid." Cuij ré labhaird fá muineál na con annín. O'fás Ubhall Óir plán aca annín agur o'ímis ré fém agur an cù le céile go dtí gupr fíord

riod an cuan. "Cé'n éaoi an ngábhraí muro éairíre reo?" aip'n cù. "Níl fíor agam rin," aip Ubhall Óir. "Dúisí aip iorball oírm-ri" aip'n cù. Rug Ubhall Óir aip iorball uifí agur bí rí a' rnáim aipairt go mbeadh aí treapna. Aip a teáct plán taoibh tall dír fúid an cù fíor agur táruis ag camnt. "Anoir, a fír óis" aip ríre, "bíor foisgo agat." Tá comháití agam le tábairt túnt 7 iorball an comháití i. Sin é tuar an teac a bhrí maradt bán na n-oét scor ann. Nuair a bhuilfeair támair aip an dorup fíapaircáró bean a' tige díot "Cé rin?" Abair gupr feap fíord aip Éiginn cù. Leigfe rí ierteach cù 7 báirfeári rí dinnéar túnt.

NÓ LEISTEAR A CUMHNE I
NDEARMAD!

PADRAIC Ó CONAIRE.

Nuair a bhearr na daome uairle eile a' dul amach a' fíord aí marom lá'n na báraíc ná téig turá in éimpeacht leó. Abair so bhríl tú tuilleadh. Ná téig amach an daípmha lá go dtí traenána agur annín nuair a bhearr na h-uairle a' teacat ó'n bhríadáil tábairt turá mire leat agur tiocfa muro ruar leir an scuad eile 7 a dá oípead agaínn iur a bhearr aca-ran cai' eip an lae. Béaró rívo a' déanam iongantaír dinn annín. Slán agat anoir go dtí rin 7 má déanam tú 'cúile iuto a duibhaint mé leat béaró tú ceapt."

Suar leir go dtí an dorup. Leigeadh ierteach é. Tugadh dinnéar piosdá do. Rinne ré marí duibhaint an "cú seapairt sláir" leir an céad lá agur an daípmha lá. Connachtaidh na h-uairle a' tigeacht ó'n bhríadáil. Capair óidh iad. Cuaidh a' fíord aí tágadair ruar leó aip 7 a dá oípead aca iur bí aip na h-uairle de bhrí an lae. Bí gáe dume dá molaí annín 7 nuair a éuala bean a tige dá molaí comh móir rin iad támair rí anuas agur cén beart aip rílair leictí aét maradt bán na n-oét scor. "Fíacaird aip mo

maradt bán; ní tada an "cú seapairt sláir" a gcomórtar leictí. Annín o'ímis tsíorpóideach eacnamaí fá éeipt marcear an dá maradt. Bí dea a' tige a' ríocad "Maradt bán na n-oét scor" agur ag fíapaircise de éuile dume cé aca ab fíapair a maradt fém ná "Maradt an fír fíordair ar Éiginn." Táirge rí go dtí Ubhall Óir aét réapo duibhaint reirean leictí leigean do'n dá sádar thorto a déanam agur go mbeadh fíor annín cé aca a b'fearaí. Moladair uilis reo do déanam agur cumháití an dá maradt ag thorto. Aét comh luat agur leigeadh amach iad o'ímteigeadar leó aip amach 7 níor fíord aomhne a phian fághair cé so maradtar dá ttóirídeach dá lá 7 dá oróde. An cheap lá támair an "cú seapairt sláir" agur ceann maradt-bán-na noctí scor in a déal aice. Bí a haobhúil fém le feiceáil de bhrí na thorta. "Seo é 'noir' ceann maradt Mán na n-oét scor túnt" aitheir an "cú seapairt sláir". Ag an níomháit reo, taibhseánaí do leár-mátar Ubhall Óir in Éiginn go pairb a leártháid cai' eip ceann maradt bán na n-oét scor a fághair 7 nuair a táruis rí go pairb an buaird fáistí uifí fíord rí bár le neapt uile.

O'ímteigeadar leó aip go dtí gupr fíordéadair an cuan, rug Ubhall Óir aip iorball na con 7 éigearnaid é. Aét comh luat agur fíord aip "cú seapairt sláir" an bhríl tall túnt rí min marb aip an talamh. Bí eorúde Ubhall Óir bpríte iníordair na con agur éiní rí ré i ran áit i'p deire a o'ífeadair ré 'fághair.

Bí náiré 'noir' aip Ubhall Óir nuair a fíord ré teac an "cú seapairt sláir." Bí fíor aige go pairb cion móir ag fíapair a' tige uifí agur go mbeadh a chorfóidh bhríte 'na diaró. Nuair a támair ré ierteach ra teac bí an rean-fíapair aip a leabaró pojme. O'innír ré ríseal na con dó aét ni bheáma an rean-fíapair aon éapaidh aip, aét tág ré lóirtín na h-oróde dó ma teac.

Mion éodaíl Ubhall Óir go marí an oróde rin agur éualaí ré an rean-fíapair ag ornaisíl aip fead na horóde. O'fíapairis ré de ce'n fáid a pairb ré ag ornaisíl agur duibhaint reirean nae pairb tada aip. O'ímis Ubhall Óir aip a leabaró agur tág ré an rean-fíapair aip a leabaró fém. Cuir ré poll i marde annín agur éiní meáip an trean-fíapair ann fíor. Annín éiní ré ginn fíor le taobh an méip. Buail ré buille do éapair aip an ginn agur táruis fíapair a' tige déicíneach. "Ní leigfe mé do méip aip reo go deo go n-innríodh tú dom cén' fáid a bí tú ag ornaisíl" aip Ubhall Óir. "Sgeáppi ó bí an iuto agam a déanamh an cù seapairt sláir do" aip a fíapair a' tige. "Cé bain díot é?" "Sairgídeach na falange flíche." "Cé bpríte mé rin" "Fíríte tú ag dul cai' taobh an énnic iníodh é."

Marom lá'n na báraíc o'ímis Ubhall Óir amach agur éualaí ré ruar aip taobh an énnic. "S geáppi go bpríte ré Sairgídeach na falange flíche a' teac. Bí falangs aip tríochá pláit aip fíad 7 é aip ríleád ra bpríteach. "An tura Sairgídeach na falange flíche?"

(Leanún do.)

Sgeal Liam

Lá tár Ógaillear amach i mba na Læteannnta raoire, "Bí an gaoth aotuaird ó dom' leataid agur rioc mba rpéir." Ógailleannsear fior ruar an tráit. Bí an tráit-baile reo agamhne pŕeacáta dallmhuighe San duine ná deóparde ag corrúise amach ac an áit ap fad fum fém. Sún tár tuigear anonn ap na tigéid ap an taobh tall den tráit tuigear fá deara go mba teine óigeas ap an teineán ag mo fean-cáparo Liam agur pút goiomh deataghe ag éigse ap an rímleap. Cuimheadh, a fámhluséar a bí mba teinidh rin agur riú liom treapna na tráide le cuairt a thabait ap an duine apb leir i.

"Sé do beata ip do fhláinte, a Ógair," ap reifrean agur é ag éigse le Liam a cŕaiteadh liom. "Tá cuma na maicéara opt pé ocl matc an aimpi."

"Ógair an aibhlí báisca dhom, go maire tú; agur ógair an aibhlí tá tú fém ap ó bior ag eamh ceana leat," appa mire ag dearuasa dhíor éins an teinidh.

"Ní fúrasta a bheit go matc agur an aimpi atá ann" ap reifrean, "ac duine a bior ap coláirte ní bionn don áit aige ac ap an léigéann, an rpóirt agur an riampa."

"Mairiú leir an léigéann, a Liam, tuigear ionnt leabhar abhaile liom ac ógair an aibhlí goibhceann ceann dhoibh go bfreice mé an coláirte apír. Ní hē an léigéann a bior ag ógair an mhuirde do duine agur é ap a chuid laeteannnta raoire."

"Ní thíos uimh-ra comairle a éigí opt i dtaoibh an léigéinn, a Ógair, máp m'anam duit gur deas an mear a bí agam ap na leabhar agur mé ag éigse ruar."

"Agur an mba tú miam ap rson, a Liam?"

"So fion annam, a Ógair."

"Cé'n fáid, 'mú?'

"Muire, níl fior agam, céal atáip ip mactar, ip docha. Cailleadh iao agur mé go h-an-ós—go ndéana Dia na ngrápta trócaire oírra bheit—agur ní mba duine ann éun aige a thabait dom uairín rin amach, ac an t-áctair Ó Conchuirin nuair a bí ré i n-a féiplíneach ra bpráirte reo."

"Agur céard a minne reifrean?"

"Rinne ré a bheiceall ac réin a mba aige dá bprá. Dhoibh ré i gcomhurde ap mo tóir, agur níl uair dá scartar liom aonair é nac scuireann ré i gcuimhne dóm en lá a t'éalúig mé uair agur gheim an fír báirte aige opm agur é do mo thabait roip an bóthar éins ag rson," agur támis meangair gáipe ap a béal.

"Céard a céard, a Liam?"

"Feair móí gunna a bí ann, agur trácamhail go leor t'éigis naorgaí an Réirón leapa agur an fad a bí a áit aige ap an naorgaí t'airis mé a gheim ag doghair dóm agur riú liom de lím i ríteacád éap cláirte an bóthair. Siúd leir an rásairt in mo díairid, ac rugair na cora uair agur seallamh-re duit nárius ré opm miam ó fom."

"Ac a Liam, nac feairte tú real deas ap rson?"

"Tá fior agam rin go matc, ac bionn ceann caol ap an óige agur ní bionn fior ag duine cá mbionn a leap. Ac mura mba mé ap rson bí mé ap coláirte."

"Cé'n coláirte, a Liam?" appa mire, agur amhar opm.

"Coláirte na nGaeilgeal," ap reifrean.

"Cé'n coláirte é rin?"

"An t-aon coláirte amháin a bí i nuaón do na Saeoir leir na céadta bliadain—an rpíorún."

"Ac ní féidir leir an bpíorún a bheit i n-a coláirte."

"Ip féidir, a duine mo chorfde tú, agur i na coláirte Saeithealaíoch comh matc."

"Cé'n éadai ap éigí turá eolair ap an bpíorún, a Liam?"

"Éigí agur impreochead duit é." Cait cípla ríreoghs ádmhúir ap an teine, dearguis a éadaon níor soipe thí, agur leas a d'á Láim ap a ghlúinib.

"Ní mba lá amham," ap reifrean, "nac mba dho-

amhar ag an pólitróde opm, agur ní mba lá amham nac mba an ghráin faoighalta agam in mo chorfde iptis d'obh-rean. Níor deapnaidh tada ap an mbealaíoch ap an tráit-baile ná éigí na pólitróde in mo leit é, ac ní deapna mire aon éagsóir ap na comhuphrana opam agur nuair a bior na pólitróde go dian opm bior na comhuphrana do mo chorfant. Is iondá cleap a t'imp me ap na pólitróde, ac níor fúghadair miam opm. Is minic a cheangluigheas aral de na bpráis iarrann a bí ap an bpráinnseoir aca agur bior ré annam agur é ag bpráigil go marún. Dé páipe na pártai i nGhaillimh —rin é an áit a mbaininn ríráin mo chorfde apta. Nuair a béal ré ag tappainne amach ap an tráchtóna, cuipinn piúinn ap an mba ní aír na cártaí, ní ap cleap éicint eile, agur cibé ap bít cleap a scuireann piúinn ap báillfínn i. Ili luaité caillte agam ná an ghláir imeachta agur a mbéal ap i n-aer agam agur gleo agur aibhinn ap riúbal roip mé fém agur luét na sclear. Tiocfaidh na pluaigte i n-áip dtimcheall, agur tiocfaidh na pólitróde éigiamh eun an péitíteac a ógair. Sin a mbéal uaim. Luét na sclear, luét meirge agur luét an antolige i gcoideal a céile agur é go mbéal an láin uaétarí ag luét an antolige ip minic a t'fág mé mian mo báta ap éloingeann duine aca. Deas baoishil go mbéarphairde opm an fad ip béal na comhuphrana i m'fócaip. Sin mar bí an gheal roip mé fém agur na pólitróde go dtáinig reacátmair na Cárta.

Bí daint agam leir na h-óglaró, feairteach gac bhuacáill comhuphran ac níor chaitingh liom amham a bheit fá pmaict ag duine uafal ná ireal. Dé, cé nac mba foighlum ná thabait ruar ceapt opm ní mba mé dall ap fad ap éigíraí na tíre. Connac mé na tigéapnaí talman agur an gheim ríomhais a bí aca ap mhumhíp na tíre—reab, agur na capóga deapra agur na capóga duibh ag curiongád leo. Connac mé na daoneadh dá scur ap reilbh agur a tigteach dá leagan, na tigte i nári comhuridh a reacáit rinnreap rómpa, agur iao fém dá scur le fuaict agur le reacáit an traoisail, do ríomhfaidh ré an Túpacá fém, na daoneadh ap béo an talam ó d'áctair dá fuaigint ap ag creacáitóirí anall.

Nuair a támis an focal fáife éigiamh, reacátmair na Cárta ní mó an t-áctar chorfde ná an fionn díogairt a bí opm. Rugair ap rean-gunna a bí agam agur amach liom, ac cop ní cuipinn cap a céile go dtéagaird na buacáillí eun an deapraíoch a ghabáil. Meapar dá mbéal na pólitróde fá pmaict agam nac bfreicfinn lá bocht go deo apír. T'éigis linn. Bí na cláirí aír craitheal aibhinn agur gheilleadháir san fáic a ógair. Cuimhneachád aír faobhair agur aír teineadh agur ión cosgrád, ac níos mire ap na bpráileáid, agur cuimheap ceangal dear agur clé i na mbéarft ap na bheiceannair. Tiomáinear níomham iao riop an tráit reo taoibh amháis agur roip fá d'ém ap n-ionaro chumhacht. Deirim-re leat go mba an Saeithealaí i n-uaétarí an lá úd agur munair éigí mire i n-áil do na cóbair duibh é ní lá fór é. D'ionsantaí an feic é—reifrean pólitróde níomham amach agur iao ceangailte dear agur clé agur mire dá ctionlachan, rean-gunna ap leat-gualann liom, agur ghlionoibh ap chorfde."

Stao ré go h-obann, óubhig a éadan, agur bheachtais uairí mairi duine a mbéal mearbháil éicint ná reacáit feirfe agur. Cuimh a láin d'á bairí, agur tóruig aír apír.

"Daoirí éun báir mé agur bior ag ceapad go ndéanfarde címatar dóm, mo órúim le balla, agur píncín ap mo fúile, ac níor deapnaidh. Is amhráidh a seapaird píofírantaéid t'fí mbliadain opm i na díairid rin, agur cípseád anonn go Daptmoi mé agur comhluadair bpráig de ríot na nGaeilgeal im éireacáitain, agur an ceangal dear agur clé opainne an turair reo.

Dia d'áirí féitíteac, bí an dhoic-fidé i nuaón dúinn, ac cé'n dochair ac na daone gheanálaí a mba léigéann agur tabhairt ruar uafal opéra. Da mair a céile rinn ac fear riadu uair fáid éomh matc liom fém nac mba i nuaón dom amham ac an t-oíche agur an cíuadán. Dé, níor éins mé go dtí rin céard ip fulaingt agur céard ip anpháid, agur céard ip ghearr-cháidh ann. Sin é

an áit a mbéadó an t-oícheas ag goilleamaint ar duine chéir bheile.

A DÉANAMH MÁLAIS.

Ní raibh cead caimte agaínn, ac ní raibh aon áitro agam-ra apáim ar mhaighnéid ná reacáit ac orpeas le céile, agur muna mbairinn caint ar mo comhúrrana do bainfín caint ar an rtiúptóir píosúrúin a b'í opainn. Ag déanamh mála a biomar an éiríodh ba mó de'n am. Mála i gcoíniú gairm a b'í ar riubal i dtóraíodh ac eisipeamair i na n-áscaróin. Píosúrúnaíog cosgrád ag curiúsgád le n-a námaro, b'ait an rseáil é. Cuirteas mála porta ar riubal i na díaróin. Bí opainn thír rsonaí de gheamanna a éup i ngach órtholaíochtaí an mala, gnáth agur gnáthach agur méaraí an éile duine.

Lá,—le corp uile, if toicéa—tugtar an mala ruar liom éuis an rtiúptóir.

“Tearbán dom béal an mala rin,” ar reirean.

“Bheathnúisear ar gáé imeacht de'n mala, agur bheathnúisear ar an rtiúptóir. If amhlaidh b'í ré dánta ruar agam roin béal agur taobh agur tón.

“Sáibh ríor agur rgaóil éuite gheim de aipir,” ar reirean.

Bí mé ar feadh thír lá thá rgaóileadh. Cuairt mé ruar éuisse aipir agur an mala liom.

“Tearbán dom tón an mala reo, le do thoil,” arra mire leir go rimplíodh macánta.

“Sáibh ríor, amháin an traoigíl,” ar reirean, “nó geapfa mé aráin agur uisce oft,” agur eisipeasraitheallt ar a éisipeasach náipe ar tinneáip.

FRONSGAÉ FOLAINN!

An raibh aon eolais agaínn ar éisipeasraitheallt ar mbaile? Bí. Sgéalaí ar bith a gheobád duine ó baile, ó imreoiríodh ré ó béal go béal i na díogair. Lá fá Nollais tugtar fá deara ruathád mór i n-éadan cuto de na daomha, eisipeas an méaraí an t-áit fá déim duine aca agur an fad if bhíor thá éuas tuigheasach agur mé ar lámhacán éuala mé an t-áit focal “Frónsgaé folainn.” Biomar ag ceapadh i na díaróin nae fada go mbéadó an spéim thá hoscád ó inn féin agur cead ar geor agaínn aipir. Dé b'í an éuacé ag labairt, no eisipeas fá ualaé duilleabhair, agur an fuaicé fá bláth ar ríláth agur móinteach, rul fágamar plán ag Daptmoop go n-a comhluéit daomanta. Agur ní abairt a rgaóileadh rinn, ac éuis píosúrún eile—lewer.

SLABHRADÓIR

Máppadó i dtóraíodh opainn geallád nae bheathnúisear le h-éaloíodh uata ar an tuigí, ac ní raibh aé aon duine amháin a éus an geallád uair. Ní híodh na bhráipléirí a eisipeas an t-áit go dohta reo ac na plabharáde fuara eisipeas. Moctúigéamair gurbh linn an duaird agur ba éuma linn na plabharáde. Cúip aip n-uaéatarán féin i n-áit dáninn gur ar son raoippeasach na tíre a b'í na plabharáde opainn agur ba mó an páram intinne ná an cráid eisipeas a b'í opainn ar an tuigí reo go lewer. Deiridh cuimne go deo ag muinntíp lewer ar an mhaic agur an t-eiríseamor a fionneamair ar an bpríosúrún. Bheipeamair agur neabhamair hómáinn nó go raibh an áit ar fad i n-a chumadachasach agaínn.

AN FAOISTÓIN

Dit ar bith a mbáramair b'í rólár amháin i ndoán duinn. Bí ragart i gcomhúrra ann agur ó Féadórfá a dul éuis faoirtín agur Comaoimh Naomh a glacadh amháin i n-áit mbéiteád ar mbaile. Dé ní faoirtín a teart-tuigheas uainn go minic aé rseála, agur cé gur beag rseála a éualamair ó na ragairt éeáonta, eisipeasach ré rólár ar anam an duine labairt le ragairt. Dé lá, nuair a biomar i lewer,—so maite Dia dhom é—b'í mé ag faoirtín agur b'í páipéar nuairdeachta ag an ragairt, agur b'í an páipéar rin fá mo éota agam ag imreacht dom.”

“If amhlaidh a éus an ragairt duit é, if toicéa” arra mire.

“Ní headh, m'anam, ac if amhlaidh a gortear é. M'anam gur gortear; agur ní féidir liom a ráid fór

go raibh aitmeála ná doilgeas eisipeas thá laetha opainn dá éionn. Bí rseála ó Éirinn aip agur rin é an páipéar ba bun leir an mhaic ar fad. Cúpla reacáit i n-a díaróin, rgaóileadh abaire pinn

Cuirteas cúpla téamaí ipteacád ó foin, ac ní fiú trácht opta le hairt an téamaí úu i n-Daptmoop.”

“Agur an ófuit an rean-gusanna i gcomhúrra agaínn?”

“Dúibh g a éadan aipir agur labairt go fiochein. “Dpíreád ar mo úpaim é agur mé ceangailte; ac t'fág mire éalang le n-a faoighairt ar an té a minne! T'annam ó'n mhaic tá an teine i n-éag,” agur torthúis bá fadó ar a tícheall, agur bain mé ar fá déim mo vinnéip agur mé burtheac nac mair a céile colártí an domain.

SEANÁIN

Cluid Eoghainin

OIFÍS NUÁ.

Fuaipi mé go leor leitheada an t-am reo aipir agur dubairt mé le buachaill an porta san iad a cabhairt ipteacád ra teacé eisip ar bith ná iad a tearbaint dom atáin. Tá rean-borga inip an rsiobol agur eisipeann ré ipteacád annpín iad agur fágairt ann iad nuair a tigim abaire ón rson.

Tá an rsiobol an-comhphróid agur léigim na leitheada ann nuair a b'ím ag cup ipteacád féar ag na bertiúis gáé triúcháin.

Freaghróidé mé na leitheada fearta ó tá an oifis nuá agam agur gáé deir mair i seart.

Máipe Ni Óibhlaois:—Fáilté romat, a máipe. Faoi an donaé a rípiodh turá. Síl mé nac dtéirídeann na carlins ar na h-aontasí eisip ar bith. Sgíobodh tú féin é “San aon éongnád” adeiph tú. Soílim tú, a carlin. Sílim náip teaptuig mórán conganta uait. Tá na h-éaprai inip an Stoc “an-bárramail.” If píor b'uit.

Díne Ni Lionnáin:—Naé tú atá i ndón cup i píor ar lá buailte aipair. Tá tú mair duine a b'íor i gcomhúrra ag bualaodh. An otigeann na gártai go dtí do rson eisip ar bith. Seacáin an gclóirfeadh riad fút. “Bí éadan gáé duine comh duib leir an bpríosúrún nuair a píoptmuir.

Díne Nic Siolla Léit:—Babós dear i rin agaínn, a díne—“A béal forsaile agur i gcomhúrra ag sámpair.” So scaitte tú í.

Máirtín Ó Catháin:—Óbair file atá ionad-rafílum. “Bí an grian ag taicneamh ar na pléibh.” Nuair a b'ím re ag dul ar an donaé le muca binn ré cupla uair romh éigse na Spéime. If aoráinn duitre.

Máipe Nic Coirtealba:—Bí turá ag bualaodh feirfin! agur “éadan comh duib leir an rúis” opt.

Mairghreadó Nic Aodháin:—“Connaitc mé réaltós móir seal crocta ra rpéir or mo éionn agur i os deallpháram anuair opain,” agur annpín “fuaim na muc le cloirteal i bhráid ir i ngeair,” agur aipir, “éuala muro na coluis ag glaoibh.” Mairt tú a Mairghread.

Micéál Ó Nualláin:—Tá camán tulite agaíon-rafílum Ó Nualláin:—Cuirteas mé peann éugas-rafílum.

Mairghreadó Nic Aodháin:—Tá leabhar agam duit. Fuaipi mé leitheada deara feirfin ó Mairghreadó Nic Siolla Léit, Máipe Ni Caomhán, agur Séan de Cnuic. Níl rpár agam ac da aon leithead amháin an t-am reo.

Mire,

eoíseamh.

Clo-buailtear ar fion na bfoillris-teibhí ag an “gComhácht Tribhune,” Spáis an Mairgair, Saillim.